

Annotatie gedeputeerde Van der Maat voor bestuurlijk overleg Duurzame Polder
26 mei 2021 8.00- 9.00 uur

Deelnemers:

Organisatie	Bestuurder	Ambtelijk
Gespreksleider	5.1.2.e	
NPRES	5.1.2.e (5.1.2.e)	Secretaris: 5.1.2.e
Gemeente Oss	Johan van der Schoot (weth.)	5.1.2.e
Gemeente 's-Hertogenbosch	Mike van der Geld (weth.)	5.1.2.e
Provincie Noord-Brabant	Christophe van de Maat (gedeputeerde)	5.1.2.e 5.1.2.e
Ministerie EZK	Carla Pijs (directeur Klimaat)	5.1.2.e

- Pag 1 t/m 4: overzicht & stand van zaken bestuursovereenkomst Duurzame Polder
- Pag 5: geannoteerde agenda 26 mei
- Pag 6 e.v.: Twee bijlagen: 1. procesvoorstel bestuursovereenkomst en 2. mogelijke inhoudsopgave van de bestuursovereenkomst

Overzicht Duurzame Polder in een notendop:

Het project Duurzame Polder betreft een gezamenlijk initiatief van de gemeenten Den Bosch en Oss en de provincie Noord-Brabant om met een gebiedsgerichte aanpak zowel productie van duurzame energie te realiseren als de polder een gebiedsimpuls te geven.

Er is sprake van twee grote initiatieven voor windmolens in het gebied van de Duurzame Polder, die elk een vermogen van 100 MW overschrijden, waarbij de rijkscoördinatie-regeling (RCR) van toepassing is. Deze twee grote initiatiefnemers hebben zich hiertoe inmiddels gemeld bij het ministerie van EZK. Naast deze twee grote initiatieven voor wind is er nog een tiental initiatiefnemers voor zowel windmolens als zonnevelden in het gebied.

Na veel discussie zijn de gemeenteraden in oktober 2020 ('s-Hertogenbosch) en januari 2021 (Oss) onder voorwaarden akkoord gegaan met de verdere uitwerking van de plannen. De voorwaarden hebben o.a. betrekking op de afstand van windmolens tot de kernen (Den Bosch 1 km, Oss 2 km). Door deze voorwaarden is het gebied waar windmolens kunnen komen aanzienlijk verkleind.

De provincie neemt 25 mei in GS een besluit nemen over haar rol in de planvorming voor het gebied. Eind april is dit besluit in GS aangehouden onder de suggestie eerst een intentieovereenkomst te sluiten tussen de partijen. Aangezien de ambitie is om voor 1 juli de bestuursovereenkomst te sluiten, leek het partijen niet handig om voor die tijd nog een intentieovereenkomst te sluiten. De concept-intentieovereenkomst heeft de instemming van de partijen en wordt nu opgenomen in de overwegingen van de bestuursovereenkomst.

De hoeveelheden op te wekken energie die de gemeenteraden willen toestaan overschrijden gezamenlijk nog maar net de 100 MW. Per gemeente ligt dit onder de 100 MW.

Een voorlopige juridische beschouwing duidt erop dat de indien de door de raden aangehouden hoeveelheden worden aangehouden en de twee grote initiatieven hierop worden aangepast, beide initiatieven niet als 1 geheel kunnen worden beschouwd en de RCR hier niet van toepassing is. Dit betekent vervolgens dat provincie bevoegd gezag zou worden (provinciale coördinatie-regeling, PCR). Dit is nog niet definitief vastgesteld of gecommuniceerd door EZK naar de initiatiefnemers. Het is

overigens ook aan de initiatiefnemers om hun initiatief aan te passen. Indien initiatiefnemers hun melding niet aanpassen, zal EZK een besluit nemen om de RCR niet van toepassing te verklaren.

- Het GS besluit op 25 mei houdt in dat (onder voorbehoud): De provincie de samenwerking voortzet.
- De provincie is bereid daarvoor ondersteuning te leveren door (mogelijk kennis, capaciteit en (voor)financiering in te zetten). De provincie kiest ervoor om de regierol bij de gemeenten te leggen en het bevoegd gezag (Elektriciteitswet) over te dragen, zodra dat aan de orde is, aan de gemeenten.
- Hierover wil de provincie een bestuursovereenkomst met de gemeenten en het ministerie van EZK afsluiten, om afspraken vast te leggen.

De overdracht van coördinatie kan slechts als de gemeenten het project even snel of sneller uitvoeren dan de provincie. Omdat wettelijk gezien geen andere voorwaarden gesteld kunnen worden aan de overdracht, voorziet de bestuursovereenkomst in een aantal afspraken rond de overdracht. Het ministerie van EZK is formeel bevoegd gezag bij de RCR. Van meet af aan is de intentie van EZK geweest om de bevoegdheid voor het project over te dragen aan provincie en/of gemeenten. Door de gemeentelijke voorwaarden aan het project is onduidelijk of de RCR nog van toepassing is (< 100 MW windenergie) en is er contact met initiatiefnemers om hun RCR-aanvraag in te trekken.

Gezien de moeizame samenwerking tussen 2 gemeenten en provincie is in april een aanbod gedaan door het Nationaal Programma RES om ^{5.1.2.e} in te zetten als onafhankelijk procesleider in het traject van de bestuursovereenkomst.

Stand van zaken Bestuursovereenkomst d.d. 25 mei:

Er hebben tot dusver 2 bijeenkomsten plaatsgevonden met bovengenoemde deelnemers: 28 april en 12 mei. Op 26 mei van 8:00 – 9:00 vindt de derde bijeenkomst plaats. De verwachting is dat 25 mei GS een besluit nemen over de rol van de provincie in de Duurzame Polder. Hieronder wordt een terugblik gegeven op de bijeenkomsten van 28 april en 12 mei. Daaronder vindt u de geannoteerde agenda van 26 mei

Bijeenkomst 28 april

Op 28 april jl. heeft een eerste fysieke bestuurlijke verleg over de bestuursovereenkomst plaatsgevonden in het gemeentehuis Den Bosch. Een groot deel van de bijeenkomst stond in het teken van de overdracht van de RCR en de onduidelijkheid hierover. Er is afgesproken dat:

1. Er een basis is om te komen tot een bestuursovereenkomst tussen gemeenten, provincie en rijk voor het planvormingsproces.
2. Er behoefte is bij de partijen aan:
 - 2.1. duidelijkheid over rolverdeling, bevoegd gezag (o.a. vanwege de RCR-meldingen) en rollen van alle betrokken partijen
 - 2.2. uitspreken en vastleggen van commitment door de betrokken partijen
 - 2.3. een duidelijke boodschap naar de bestaande initiatiefnemers over de wijze van voortgang, het bevoegd gezag en de voorwaarden
 - 2.4. duidelijkheid en betrokkenheid van de netbeheerder(s) in het proces, gezien de beperkte netcapaciteit
3. De belangrijkste inhoudelijke thema's die naar voren komen om nu verder te bespreken zijn:
 - 3.1. Het standpunt van het Rijk over de inzet van de rijkscoördinatieregeling (RCR) en de wijze waarop de huidige RCR-meldingen worden afgehandeld.

- 3.2. De positie van de huidige initiatiefnemers en de verwachting over hun plannen in de nieuwe situatie, gegeven de besluiten in de gemeenteraden en GS
 - 3.3. De mate waarin het project nog als een volledig integrale gebiedsontwikkeling kan worden gezien danwel als primair een energieproject, waarbij rekening gehouden wordt met meerdere belangen en thema's in het gebied.
4. Vervolg
- Geconcludeerd wordt dat er overeenstemming is om de volgende stappen te zetten:
- 4.1. Er wordt een bestuurlijk signaal afgegeven aan de initiatiefnemers door een bestuurlijk gesprek (lieftst nog voor medio mei) met 3 overheden, waarin afgetast wordt of er binnen de huidige kaders nog voldoende initiatief is om door te gaan met de projecten. Het initiatief hiervoor ligt bij de gemeenten.
 - 4.2. Ondertussen wordt gewerkt aan een bestuursovereenkomst die voor 1 juli gereed moet zijn. NPRES biedt aan het opstellen van de bestuursovereenkomst te ondersteunen door het gespreksleiderschap van 5.1.2.e en 5.1.2.e met secretariële ondersteuning door 5.1.2.e (mits alle partijen hier 'achter' staan).
 - 4.3. Kenmerken bestuursovereenkomst:
 - a. Circa 3 pagina's
 - b. Partijen geven belang van en commitment aan het project aan
 - c. Duidelijkheid over bevoegdheden van de partijen, inclusief standpunt over RCR
 - d. Welke bijdragen leveren de partijen aan het projecten (financieel, personeel, etc.)
 - e. Wat zijn de belangrijkste kaders (tijdschema) en randvoorwaarden voor het project (projectorganisatie)
5. Concrete afspraken
- a. Er komt een aantal bestuurlijke afstemmingsmomenten onder gespreksleiding van 5.1.2.e De eerste digitale afspraak is op 12 mei om 8:00 uur, uitnodiging volgt via e-mail. De overige gesprekken worden nog ingepland door NPRES.
 - b. NPRES begeleidt het proces, organiseert de ambtelijke en bestuurlijke gesprekken over de bestuursovereenkomst en levert concept-teksten daarvoor
 - c. De beide gemeenten en EZK nemen het alvast initiatief voor de verdere stappen, waaronder allereerst ambtelijke (verkennde) gesprekken met initiatiefnemers.

Bijeenkomst 12 mei:

In deze korte Teamsbijeenkomst van 1 uur hebben de deelnemers ingestemd met:

1. De rol van 5.1.2.e in deze bestuursovereenkomst
2. Het procesvoorstel (zie bijlage 1 achter deze annotatie)

Het procesvoorstel bevat de data voor de bestuurlijke en ambtelijke gesprekken om voor 1 juli tot een bestuursovereenkomst te komen (BO). Het voorstel beoogt in een korte tijd de inhoud van de BO uit te werken en op papier te zetten. Kern is dat bestuurders (in fysieke bijeenkomsten?) in 1 uur tijd ambtenaren richtinggevende afspraken meegeven die dezelfde dag worden uitgewerkt en ter controle aan het einde van de dag worden voorgelegd aan de bestuurders. Eventuele wijzigingen worden benoemd en tussentijds verwerkt. De volgende bestuurlijke bijeenkomst worden de teksten geaccordeerd.

Gedeputeerde De Bie heeft de bestuurlijke betrokkenheid van de provincie in het proces toegelicht:

Conform het GS-dossier willen we het bevoegd gezag overdragen aan de twee gemeenten (beslispunt 2 en 3 GS-dossier Duurzame Polder 25 mei) én inhoudelijk ondersteuning bieden aan het project met kennis, expertise, capaciteit en voorfinanciering (beslispunt 1 GS-dossier).

3. Format voor bestuursovereenkomst

4. De concept-intentievereenkomst (zie tekstblok), zoals opgesteld door de provincie. De gemeenten hebben uitgesproken akkoord te gaan met deze intentie. Afgesproken is deze op te nemen in de overwegingen van de bestuursovereenkomst
5. Afspraak over contact met initiatiefnemers
6. Vaststellen van lijst met onderwerpen die bestuurlijke discussie vereisen voorafgaand aan overeenkomst (zie bijlage 2 achter deze annotatie)

Tekst intentieverklaring

- Partijen verklaren: de samenwerking voor de Duurzame Polder voort te zetten;
- in de Geffense, Lithse, Nulandse en Rosmalense polder (de Duurzame Polder) het grootschalig opwekken van duurzame energie met windmolens en zonnenvelden mogelijk te gaan maken;
- dit te doen om de gemeentelijke en provinciale ambities voor de energietransitie te realiseren en de afspraken uit het klimaatakkoord na te komen;
- dat het opwekken van duurzame energie het hoofddoel is;
- dat er daarnaast ook aandacht is voor behoud en ontwikkeling van andere belangen in de polder;
- dat dit betekent dat mogelijkheden en kansen voor het koppelen van functies en waarden als wonen, gezondheid, landbouw, natuur, water, cultuurhistorie en recreatie worden onderzocht.
- dat wij hierover afspraken maken die we, vastleggen in een gezamenlijke bestuursovereenkomst.

Geannoteerde agenda 26 mei:

De agenda is vanmiddag door 5.1.2.e (NP RES) gemaïld naar de deelnemers.

Agenda:

1. Opening en mededelingen
2. Bestuursontwikkelingen provincie en toelichting besluit over Duurzame Polder
 - a. GS-besluit Duurzame Polder 25 mei.
 - b. Bestuurlijke situatie n.a.v. ontslag 2 gedeputeerden
3. Welke mate van zekerheid over initiatiefnemers als voorwaarde voor starten planprocedure? (ingebracht door gemeente Oss)?
4. Aangepast verslag van 28 april 2021 en verslag van 12 mei 2021 (nog niet beschikbaar).
5. Inhoudelijk gesprek over voor welke thema's ambtelijke tekstvoorstellen worden geformuleerd tbv besluitvorming volgende bestuurlijke overleg (zie bijlage).
6. Afsluiting

Ad 1: geen annotatie

Ad 2:

- a. Graag toelichting van gedeputeerde op het besluit van GS (zie ook blz 2 van deze annotatie)
Benadrukken van de wens om een goede samenwerking in het vervolgproces
- b. Graag toelichting van gedeputeerde op de nieuwe bestuurlijke werkelijkheid in de provincie en de bestuurlijke deelname aan de Duurzame Polder.

Ad 3: Na de gezamenlijk uitgevoerde verkenning hebben de overheden afgesproken dat het voor de Duurzame Polder belangrijk is dat de overheden de regie vormen op de planvorming en dat het maken van de plannen niet aan (mogelijke) initiatiefnemers wordt overgelaten. Dit uitgangspunt zal daarom leidend zijn. De gemeente Oss heeft zorgen over het wegvallen van het huidige initiatief van het collectief van agrariërs in de polder, omdat er, conform het door Oss genomen raadsbesluit, veel minder molens worden gerealiseerd en het collectief de opbrengst met alle agrariërs wil delen.
Voorstel aan gedeputeerde: niet afhankelijk opstellen van de initiatiefnemers, maar als overheden (in dit geval de gemeenten) de lead nemen in de planvorming. Uiteraard is er altijd afstemming met mogelijke potentiële ontwikkelaars en zullen daar ook principe afspraken mee worden gemaakt (zoals bijvoorbeeld over lokale/financiële participatie). Als er plannen worden gemaakt waarin het opwekken van windenergie mogelijk wordt gemaakt, is de verwachting dat de initiatieven daarop worden aangepast en er ook daadwerkelijk initiatieven worden gerealiseerd.

Ad4: geen opmerkingen.

Ad 5. Bijlage 2 (pag. 7 en 8 van deze annotatie) bevat een overzicht van mogelijke onderwerpen voor de bestuursovereenkomst. De groene tekst is vorige week doorgesproken met Eric de Bie. Per onderwerp is summier toegelicht hoe we (in overleg met Eric de Bie) in de film zaten.

Van 3 (groene) onderwerpen vinden we als provincie dat deze niet in de Bestuursovereenkomst huis horen, maar onderdeel behoren te zijn van een plan-MER.

In de bijlage bij de agenda die door NPRES toegestuurd worden nu 5 onderwerpen/thema's voorgesteld om als eerste op te pakken, namelijk:

1. Te volgen ruimtelijke procedure

2. Termijn van realisatie
3. Rol van elk van de partijen
4. Financiering en capaciteit
5. Proces en organisatie.

Voorstel Gedeputeerde: Instemmen met deze 5 thema's om als eerste op te pakken. Dit is echter niet een volledig overzicht van de thema's die in de bestuursovereenkomst moeten worden opgepakt (zie groene tekst in de bijlage). Maar een prima start. Nog geen inhoudelijke discussie voeren. In principe hebben we over elk van de 5 punten een lijn bepaald (dit is onderdeel van het GS-besluit op 25 mei).

Bijlage 1: procesvoorstel Bestuursovereenkomst Duurzame Polder

Bestuurlijke gesprekken:

12 mei	8:00 – 9:00 (Teams)
26 mei	8:00 – 9:00 (Teams)
9 juni (?)	8:00 – 9:00 (fysiek in de week van 8 juni?)
23 juni	8:00 – 9:00 (fysiek?)

Ambtelijke gesprekken

19 mei	08:30 – 11:00 (Teams)
2 juni	08:30 – 11:00 (Teams)
9 juni	9:00 – 11:30 (Teams)
16 juni	08:30 – 11:00 (Teams)
23 juni	9:00 – 11:30 (Teams)

Het idee is dat in de bestuurlijke gesprekken van 26/05, 09/06 en 23/06 onder leiding van de gespreksleider de onderwerpen op hoofdlijnen worden besproken die een bestuurlijke discussie vragen.

In de ambtelijke overleggen volgend op de bestuurlijke overleggen, worden de gemaakte richtinggevendende afspraken verder uitgewerkt en op papier gezet, bij voorkeur in de vorm van tekstvoorstellen voor de bestuursovereenkomst. De aldus geformuleerde tekstvoorstellen worden daarna meteen teruggekoppeld naar de bestuurders. De bestuurders kunnen voorafgaand aan het volgende overleg de geformuleerde teksten dan accorderen dan wel becommentariëren of aanvullen:

1. wat ontbreekt?
2. wat anders?
3. wat niet?

Indien punt 1 t/m 3 geen reacties oplevert: voorlopig akkoord. Volgende bestuurlijk overleg: definitief akkoord.

Indien 1 t/m 3 wel reacties oplevert wordt dit het huiswerk voor het volgende ambtelijk gesprek. Resultaat wordt voorafgaand volgende bestuurlijk overleg intern besproken. Bij het volgende bestuurlijk gesprek worden de tekstvoorstellen door de bestuurders definitief akkoord bevonden. Zonder unaniem akkoord van bestuurders: nieuwe opdracht aan ambtenaren.

In de laatste vergadering kan dan de totale concept-bestuursovereenkomst besproken worden, waarbij bezien kan worden of deze compleet is en op voldoende draagkracht onder alle betrokken bestuurders kan rekenen.

Bijlage 2: onderwerpen van de bestuursovereenkomst

Van onderstaande groslijst van onderwerpen, zijn de belangrijkste op 19 mei besproken met Eric de Bie en 5.1.2.e. In groen zijn de provinciale standpunten geformuleerd gebaseerd op het GS-dossier Duurzame Polder van 25 mei.

1. Groslijst onderwerpen bestuursovereenkomst

groen: dit is besproken met Eric en 5.1.2.e

Onderwerp bestuursovereenkomst	opinie: Eric – 5.1.2.e
<ul style="list-style-type: none"> Hoeveelheid op te wekken energie: vastleggen in de bestuursovereenkomst. Oss en Den Bosch willen op basis van een aanpassing in de RES-opgave eind 2021 de opgave Duurzame Polder definitief vastleggen begin 2022. <p>Als de opgave helder is, geen discussie meer over het WAT en kan het proces zich richten op het HOE. Als dit onverhoopt niet lukt in de bestuursovereenkomst, dan vastleggen in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau.</p>	uitgesteld: hard
<ul style="list-style-type: none"> Termijn van realisering 	zacht: ivm proces & netaansluiting
<ul style="list-style-type: none"> Belangen (o.a. van de weide- en akkervogels). <p>Als provincie vinden we dat deze afweging onderdeel is van het beoordelingskader van de plan-MER en niet (zoals mn Oss wil) vooraf kan worden vastgelegd.</p>	Niet in Bestuursovereenkomst, maar in plan-MER
<ul style="list-style-type: none"> Prioritering van belangen. Zie hierboven 	in plan-MER
<ul style="list-style-type: none"> De genomen raadsbesluiten: alternatief in een plan-MER. Zie hierboven 	in plan-MER
<ul style="list-style-type: none"> Financiering = voorfinanciering van het proces <p>Gezien de ervaringen met Windenergie A16, acht de provincie het goed mogelijk alle kosten op de initiatiefnemers te verhalen en is er dus slechts sprake van voorfinanciering van het planproces.</p>	hard
Niet besproken met Eric en 5.1.2.e	Nog geen prioriteit
<ul style="list-style-type: none"> Wederzijdse verplichtingen. 	hard – in algemene zin
<ul style="list-style-type: none"> Belang van het project voor Brabant en de Regio. 	overweging
<ul style="list-style-type: none"> Relaties met EZK, netbeheerders en Defensie 	algemene zin
<ul style="list-style-type: none"> Personele capaciteit 	projectplan (grotik)
<ul style="list-style-type: none"> Inzet deskundigheid/kennis. 	in algemene zin - projectplan

2. Onderwerpen BO aangedragen door de provincie:

<ul style="list-style-type: none"> Lokale participatie (de 50% uit het Klimaatakkoord). <p>In de Verkenning Duurzame Polder is hieraan tot nu toe te weinig aandacht geweest. Bij de twee gemeenten heeft dit geen prioriteit. Bij de provincie wel.</p>	hard
<ul style="list-style-type: none"> De communicatie (naar stakeholders) in de periode direct na het ondertekenen van de bestuursovereenkomst <p>Als provincie hechten we aan een open proces. De communicatie heeft de afgelopen tijd stil gelegen. De bestuursovereenkomst markeert een nieuwe begin en vereist een zorgvuldige communicatie en omgevingsmanagement.</p>	hard

<ul style="list-style-type: none"> Rol provincie in samenwerking: focus op netaansluiting <p>Overall in Brabant heerst netschaarste. Deze schaarste bedreigt ook een tijdige aansluiting in de Duurzame Polder. Gezien de provinciale ervaringen met Tennet en Enexis (bestuurlijk overleg 2 april j.l.) denken we, als provincie, hier een waardevolle bijdrage te kunnen leveren in de DP. Met name in het verkorten van de proceduretijd voor een nieuwe HS/MS-station (nu: 5-7 jr).</p>	hard
<ul style="list-style-type: none"> De procesparticipatie en communicatie tijdens de projectfase <p>Binnen het programma Energie is veel ervaring hoe zorgvuldig om te gaan met de diverse belangen in het proces. Deze ervaring willen we graag inbrengen in de DP</p>	hard
<ul style="list-style-type: none"> Deelname van partijen aan de projectorganisatie <p>Als de gemeenten het bevoegd gezag worden, zal de provincie betrokken blijven bij het project DP, waarbij de lead bij de 2 gemeenten ligt. Zie dossier DP 25 mei.</p>	Hard Nu nog geen prioriteit

Noot: de wijze van samenwerken OG-ON in de bestuursovereenkomst DP

Op 19 mei is met Eric de Bie gesproken over de wijze waarop bestuurlijk en ambtelijk wordt samengewerkt om tot het gewenste resultaat van de bestuursovereenkomst te komen.

- GS-besluit is kader voor de opdracht tot het sluiten van een bestuursovereenkomst. Voorafgaand aan de bestuurlijk overleggen (26-5, 9-6 en 23-6) vindt ½ uur vooroverleg plaats met gedeputeerde, ^{5.1.2.e} en ^{5.1.2.e} Dit lukt niet meer voor 26/5
- 1 Juli als datum voor een bestuursovereenkomst lijkt momenteel behoorlijk ambitieus en deze datum is geen halszaak (althans voor Eric de Bie)
- We brengen elkaar snel op de hoogte als er zaken spelen.
- De ambitie uit Oss om voor de gemeenteraadsverkiezingen een VKA te hebben achten we niet realistisch/onhaalbaar.